

Przystanek matura

Zadania i ćwiczenia ułatwiające przygotowanie się do egzaminu maturalnego z języka polskiego

Rozprawka

Czy szlachetne intencje mogą usprawiedliwić nieetyczne postępowanie? Rozważ problem, odwołując się do podanego fragmentu "Dziadów" części III Adama Mickiewicza oraz innego tekstu kultury.

Adam Mickiewicz

"DZIADY" CZ. III

KONRAD

(śpiewa)

Pieśń ma była już w grobie, już chłodna, –
Krew poczuła – spod ziemi wygląda –
I jak upiór powstaje krwi głodna:
I krwi żąda, krwi żąda, krwi żąda.
Tak! zemsta, zemsta, zemsta na wroga,
Z Bogiem i choćby mimo Boga!

(Chór powtarza)

I Pieśń mówi: ja pójdę wieczorem,
Naprzód braci rodaków gryźć muszę,
Komu tylko zapuszczę kły w duszę,
Ten jak ja musi zostać upiorem.
Tak? zemsta, zemsta, etc. etc.

Potem pójdziem, krew wroga wypijem,
Ciało jego rozrąbiem toporem:
Ręce, nogi gwoździami przybijem,
By nie powstał i nie był upiorem.

Z duszą jego do piekła iść musim,
Wszyscy razem na duszy usiędziem,
Póki z niej nieśmiertelność wydusim,
Póki ona czuć będzie, gryźć będziem.
Tak! zemsta, zemsta, etc. etc.

*Załączony tekst jest fragmentem lektury obowiązkowej, toteż musisz w swoim wypracowaniu odwołać się do całego utworu.

I. Wstępne rozpoznanie

1. Określ gatunek utworu.

.....

2. Określ czas, w jakim utwór został napisany.

.....

3. Kontekst historyczny.

.....

II. Sformułowanie tezy (hipotezy) interpretacyjnej.

.....

III. Krótka prezentacja bohaterów fragmentu.

.....

.....

.....

IV. Przytoczenie przykładów z załączonego fragmentu.

.....

.....

.....

V. Odwołanie do całego utworu - przykład

.....

.....

VI. Inny tekst kultury

.....

.....

VII. Wnioski

.....

ODPOWIEDZI DO ZADAŃ

I. Wstępne rozpoznanie

1. Określ gatunek utworu.

Jest to dramat romantyczny.

2. Określ czas, w jakim utwór został napisany.

Utwór został napisany w 1832 roku.

3. Kontekst historyczny.

W 1830 roku wybuchło powstanie listopadowe skierowane przeciwko zaborcy rosyjskiemu. Ten zryw został stłumiony przez wroga. Polscy patrioci zrozumieli, że nie mają szansy na zwycięstwo w otwartej walce z nieprzyjacielem. A co za tym idzie na odzyskanie przez kraj niepodległości.

II. Sformułowanie tezy (hipotezy) interpretacyjnej.

Sądzę, że w określonych warunkach historycznych szlachetne intencje mogą usprawiedliwiać nieetyczne postępowanie.

III. Krótka prezentacja bohaterów fragmentu.

Konrad - spiskowiec, przebywający w celi więziennej. To poeta, uważający się za duchowego przywódcę zniewolonego narodu.

Chór - komentuje wypowiedź Konrada.

IV. Przytoczenie przykładów z załączonego fragmentu.

Konrad śpiewa swoją pieśń. Wyraża w niej ogromny gniew. Zachęca nie tylko do walki za wszelką cenę, ale także nawołuje do zemsty na wrogu. Konrad jawi się jako człowiek pozbawiony skrupułów, a nawet sumienia. Przed nikim nie czuje respektu, nawet przed Bogiem. W tej walce nie ma miejsca na zasady, bo toczy się ona na śmierć i życie, a jej stawką jest wolność ojczyzny.

Także Chór potwierdza zamysł Konrada, co do sposobu prowadzenia walki.

V. Odwołanie do całego utworu - przykłady

Innym bohaterem jest Feliks. Jest to także spiskowiec, przebywający w celi więziennej.

Podobnie jak Konrad, śpiewa pieśń pełną nienawiści i żądzy zemsty.

VI. Inny tekst kultury

Aleksander Kamiński "Kamienie na szaniec"

Wydarzenia rozgrywają się podczas II wojny światowej.

Bohaterowie, młodzi ludzie, harcerze z Szarych Szeregów, brali udział m.in. w akcjach dywersyjnych, celem których było wysadzanie niemieckich pociągów, wiozących sprzęt wojenny na front w Rosji. Chociaż ten rodzaj walki był koniecznością, to jeden z bohaterów, Alek, nie potrafił się z tym całkowicie pogodzić.

VII. Wnioski

Nieetyczne działania dla wrażliwych ludzi nie są łatwe do pogodzenia. Ale wzniosły cel, jak chociażby walka za ojczyznę, mogą usprawiedliwić tego typu postępowanie.